

Hialurono rūgšties (HA) naudojimas odontologijoje

Ši santrauka parengta remiantis sistemineis apžvalgomis, meta-analizėmis ir atsitiktinių imčių klinikiniais tyrimais (RCT), vertinančiais hialurono rūgšties (HA) taikymą periodontologijoje, periimplantologijoje ir burnos gleivinės pažeidimų priežiūroje. Tikslas – pateikti protokolui tinkamą, trumpą ir cituojamą klinikinį pagrindimą.

1. Klinikinis pagrindimas ir veikimo logika

Hialurono rūgštis yra natūralus ekstraląstelinės matricos polisacharidas, svarbus audinių hidracijai ir barjerinei funkcijai. Odontologijoje HA dažniausiai taikoma lokaliai (gelio / skalavimo / aplikacijų forma) kaip papildoma priemonė, siekiant palaikyti minkštųjų audinių būklę ir komfortą, ypač kai reikalinga vietinė priežiūra.

2. Įrodymai periodonto nechirurginėje terapijoje (NSPT)

Sisteminės apžvalgos ir meta-analizės rodo, kad lokaliai taikoma HA, kaip adjuvantas prie skalavimo ir šaknų glodinimo (SRP), gali suteikti papildomą klinikinę naudą – mažesnę kišenių gylį (PPD), geresnę klinikinį prisitvirtinimą (CAL) ir mažesnę kraujavimą zondavimo metu (BOP), nors publikacijose pabrėžiama tyrimų heterogeniškumo ir šališkumo rizika, todėl rezultatus reikia interpretuoti atsargiai.

- Praktinis taikymas: HA gelis lokaliai į periodonto kišenes po SRP (pagal klinikinę situaciją ir gamintojo instrukciją).
- Vertinami rodikliai: PPD, CAL, BOP; dažnai – trumpas ir vidutinis stebėjimo laikotarpis.

3. Įrodymai periimplantinių ligų (mukozitas / periimplantitas) valdyje

Periimplantinių ligų srityje sisteminės apžvalgos/meta-analizės vertina HA kaip papildomą priemonę prie nechirurginės dekontaminacijos. Bendras literatūros signalas – galimas teigiamas poveikis uždegimo žymenims ir klinikiniais rodikliais (pvz., BOP/PPD), tačiau įrodymų bazė yra ribota, o klinikinį protokolų skirtumai (instrumentai, debridamento metodai, HA formos) apsunkina tiesioginį palyginimą.

- Praktinis taikymas: lokali HA aplikacija periimplantinėse kišenėse kaip adjuvantas.
- Rekomendacija protokolui: nurodyti, kad HA naudojama kaip papildoma priemonė kartu su standartine dekontaminacija ir higienos kontrole.

4. Burnos gleivinės pažeidimai (aftos, trauminės opos, ortodontiniai dirgikliai)

Klinikiniai tyrimai rodo, kad topinė HA (pvz., 0,2% preparatai) gali būti efektyvi simptominėje burnos opų priežiūroje – mažinti skausmą ir pagerinti paciento komfortą. Tai aktualu pasikartojančių aftų atvejais bei trauminių opų, susijusių su fiksuotais ortodontiniais aparatais, valdyje.

- Praktinis taikymas: HA gelis / skalavimas ant pažeistos gleivinės 2–3 k./d. (pagal produkto instrukciją).

- Tikslas: barjerinis/komforto palaikymas, skausmo mažėjimas; stebėti individualų toleravimą.

5. Saugumo aspektai

Publikacijose HA paprastai apibūdinama kaip gerai toleruojama lokaliai taikoma medžiaga. Kaip ir su bet kuriuo produktu burnos ertmei, protokole rekomenduotina nurodyti individualaus jautrumo galimybę ir poreikį nutraukti naudojimą atsiradus nepageidaujamai reakcijai.

Išvada protokolui

Remiantis sisteminėmis apžvalgomis ir RCT duomenimis, hialurono rūgštis gali būti pagrįsta kaip papildoma lokali priemonė periodontito nechirurginėje terapijoje (adjuvantas prie SRP), periimplantinių audinių priežiūroje ir burnos gleivinės pažeidimų simptominei priežiūroje. Protokole rekomenduojama aiškiai apibrėžti indikaciją, aplikacijos metodą ir stebėseną, pabrėžiant, kad HA naudojama kaip papildoma priemonė šalia standartinio gydymo.

Pagrindiniai šaltiniai (atrinkti)

- Eliezer M. ir kt. Hyaluronic acid as adjunctive to non-surgical and surgical periodontal therapy: systematic review and meta-analysis (2019).
- Pardo A. ir kt. Systematic review & meta-analysis: adjunctive hyaluronic acid in non-surgical periodontal therapy (2025).
- López-Valverde N. ir kt. Role of hyaluronic acid in the treatment of peri-implant diseases: systematic review and meta-analysis (2025).
- Nolan A. ir kt. The efficacy of topical hyaluronic acid (0.2%) in recurrent aphthous ulceration – clinical study (2006).
- Tremolati M. ir kt. Hyaluronic acid dental gel for traumatic ulcers in patients with fixed orthodontic appliances – double-blind RCT (2022).
- Dalessandri D. ir kt. Hyaluronic acid mouthwash/gel as barrier-forming therapy in recurrent aphthous stomatitis (2019).